

***Roczna analiza stanu
gospodarki odpadami komunalnymi
na terenie Miasta Chełm
za rok 2023***

Chełm, kwiecień 2024 roku

1. Cel sporządzenia i podstawa prawna analizy

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399), zadaniem gminy jest opracowanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych Miasta Chełm w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Niniejszy dokument sporządzono na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, podmioty zbierające odpady komunalne, informacji przekazanych przez prowadzących instalacje komunalne oraz na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych o czynnikach wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Analiza obejmuje w szczególności:

- 1) możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
- 2) koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 3) liczbę mieszkańców,
- 4) liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, w imieniu których gmina powinna podjąć działania,
- 5) ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy,
- 6) ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
- 7) uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych,

- 8) masę odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy,
- 9) potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

1.1. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

Instalacje wchodzące w skład Zakładu Przetwarzania Odpadów Komunalnych regionu chełmskiego posiadają status Instalacji Komunalnych. Zakład w 2023 roku działał w oparciu o posiadane wymagane prawem pozwolenia: pozwolenie zintegrowane PZ 32/2016 (zmienione 23 listopada 2022 roku) oraz instrukcję prowadzenia składowiska DŚ- II.7241.1.2020.ILU. Na mocy w/w decyzji administracyjnych, a także stosowanej w zakładzie technologii istnieje możliwość przyjmowania i przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów opakowaniowych, odpadów ulegających biodegradacji („zielonych”) oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Wydajność zakładu umożliwi zagospodarowanie odpadów pochodzących w szczególności z terenu miasta i gminy Chełm, a także innych okolicznych gmin.

1.2. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Wydatki Miasta

Wydatki poniesione przez Miasto Chełm w 2023 roku związane z gospodarką odpadami komunalnymi z działu 900 rozdziału 90002 wg szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków publicznych, wyniosły **18 520 442,57 zł** w tym:

- a) 15 698 098,38 zł na odbiór, transport, zbieranie i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, obsługę punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, edukację

i promocję systemu oraz wyposażenie nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych,

b) 852 765,02 zł na administrację tj. na koszty osobowe Wydziału Gospodarki Odpadami Komunalnymi, opłaty czynszowe, opłaty telekomunikacyjne i eksploatacyjne, koszty postępowania sądowego, szkolenia, remonty itp.,

c) 1 969 579,17 zł na budowę systemu gniazd podziemnych i półpodziemnych do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz wynagrodzenia zespołu realizującego projekt i inspektora nadzoru. Są to wydatki związane z realizacją projektu „Budowa Systemu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z Punktem Selektywnej Zbiórki odpadów Komunalnych w Chełmie”. Projekt powstał w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Oś Priorytetowa II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi. Okres realizacji projektu: 01.01.2021 r. – 31.05.2023 r. Zakładał on budowę Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz infrastruktury towarzyszącej w postaci:

- gniazda podziemne,
- gniazda półpodziemne,
- uliczne pojemniki na odpady segregowane,
- pojemniki na odchody zwierzęce,
- mobilne stacje recyklingu,
- miejskie punkty zbiórki elektrośmieci,
- stacje wody pitnej,
- pojemniki edukacyjne na odpady segregowane w obiektach oświaty.

Projekt był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a wartość całkowita projektu szacowana jest na kwotę 11 799 422,01 zł.

Wydatki inwestycyjne poniesione przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości położonych na terenie miasta Chełm

Podmiotem odbierającym odpady komunalne z terenu miasta Chełm jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o z siedzibą 22-100 Chełm przy ul. Wołyńskiej 57.

Według analizy Spółki nakłady inwestycyjne dwóch zakładów (Zakładu Oczyszczania Miasta – zajmującego się transportem oraz Zakładu Przetwarzania Odpadów Komunalnych – zajmujących się zagospodarowaniem) realizujących gospodarkę odpadami komunalnymi

w mieście wyglądały następująco:

1) Zakład Oczyszczania Miasta

W celu zabezpieczenia potrzeb związanych z prawidłową segregacją odpadów w 2023 roku Spółka zakupiła:

- pojemniki SM 1100l w ilości 180 szt.
- pojemniki 240l w ilości 120 szt.
- pojemniki 120l w ilości 95 szt.
- worki do selektywnej zbiórki odpadów w ilości 208 425 szt.

Łączny koszt zakupu wyniósł 219 062,85 zł brutto.

Zgodnie z zawartą umową Spółka zakupiła 4 500 szt. pojemników w kolorze niebieskim do selektywnej zbiórki papieru, oznaczonych dodatkowo napisem „Miasto Chełm” oraz 300 szt. pojemników w kolorze zielonym do selektywnej zbiórki szkła również z napisem „Miasto Chełm” - Koszt zakupu wyniósł 636 709,50 zł brutto.

Kolejną inwestycją był zakup jednego pojazdu specjalistycznego bezpyłowego z tylnym załadunkiem zasilanego gazem CNG do odbioru odpadów z koszy ulicznych (koszt zakupu kształtuje się w granicach 246 000,00 zł brutto).

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej wybudowało także stację tankowania pojazdów CNG (koszt kształtuje się w granicach 1 205 400,00 zł brutto).

W ramach dodatkowych usług Spółka świadczyła również usługę polegającą na dzierżawie pojemników do gromadzenia odpadów komunalnych wszystkich frakcji odbieranych z posesji zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Miasta Chełm. Na dzień 31.12.2023 roku Spółka utrzymywała w należytym stanie technicznym i sanitarnym 1 328 szt. pojemniki różnych typów. Koszt remontu pojemników z uwzględnieniem materiałów i przepracowanych roboczogodzin wyniósł 182 000,00 zł brutto.

Ponadto w roku 2023 w ramach umowy Spółka prowadziła działania informacyjne i edukacyjne wśród mieszkańców i właścicieli nieruchomości w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi. Złożyły się na nie:

- druk ulotek, plakatów, harmonogramów,
- zakup upominków promocyjnych,
- obsługa aplikacji mobilnej EcoHarmonogram,
- organizacja wykładów, imprez plenerowych, akcji sprzątnia, warsztatów i konkursów,
- publikacja spotów wizualnych i radiowych oraz informacji prasowych i internetowych,

- oklejenie nowego samochodu specjalistycznego do opróżniania pojemników półpodziemnych i podziemnych,
- wycieczki dla uczniów i studentów zapoznawcze z procesem sortowania i zagospodarowania odpadów w Zakładzie Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

Poniesione nakłady to około 60 000 zł brutto.

2) Instalacja Komunalna – Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych

Koszty poniesione przez Spółkę w związku z odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych, jako podstawową działalnością gospodarczą Spółki są kosztami funkcjonowania Zakładu Przetwarzania Odpadów Komunalnych regionu chełmskiego. Składają się na nie m. in.:

- koszty zużycia energii elektrycznej,
- zakup paliw do maszyn obsługujących zakład,
- koszty remontów i nabycia części zamiennych,
- zatrudnienia, odpisów na fundusz rekultywacyjny,
- prowadzeniem obowiązkowego monitoringu środowiskowego,
- danin publicznych (podatków, opłat środowiskowych, zabezpieczeń z tytułu ewentualnych szkód w środowisku).

W 2023 roku nakłady inwestycyjne ZPOK wynosiły 19 000 zł netto z przeznaczeniem na wykonanie dokumentacji projektowej przebudowy hali głównej w zakresie ppoż.

Dodatkowo na wydatki szeroko rozumianej gospodarki odpadami komunalnymi w 2023 roku złożyły się następujące kwoty:

- 2 400 zł brutto – koszt zakupu 400 sztuk sadzonek z gatunku wrzos zwyczajny, wręczanych mieszkańcom za udział w konkursie ekologicznym zorganizowanym przez Departament Komunalny Urzędu Miasta Chełm w ramach „30. Akcji Sprzątania świata – Polska”,
- 60 343,43 zł brutto – koszt odbioru 224 400 litrów niesegregowanych odpadów komunalnych z Punktów Pomocy dla uchodźców, na terenie Miasta Chełm, finansowany przez Fundusz Pomocy Ukrainie Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Wpływy

Dochód z tytułu gospodarki odpadami komunalnymi w 2023 roku z działu 900 rozdziału 90002 wg szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków publicznych wyniósł **15 169 385,54 zł**.

Według danych Wydziału Gospodarki Odpadami Komunalnymi Departamentu Komunalnego Urzędu Miasta Chełm, szczegółowe zestawienie wielkości opłat pobieranych od mieszkańców przez Miasto w 2023 roku (stan na 31.12.2023 r.) kształtowało się następująco:

- wymiar opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi 15 309 316,54 zł
- zaległości 885 674,83 zł
- nadpłaty 133 002,33 zł
- wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi 15 169 385,54 zł

Ponadto w ramach pozostałych działań związanych z gospodarką odpadami uzyskano dochody w wysokości 50 565,59 zł, na co złożyły się:

- wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień 15 251,36 zł
- wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat 35 119,67 zł
- wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych 194,56 zł

Nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2023 roku nie stwierdzono.

1.3. Sposób naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w 2023 roku na terenie Miasta Chełm objęci byli wszyscy mieszkańcy oraz właściciele nieruchomości niezamieszkałych i mieszanych. Na podstawie uchwały LXIX/546/22 z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawek tej opłaty od dnia 1 lutego 2023 r. opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, wynosiła 19 zł od mieszkańca za jeden miesiąc. Została podwyższona w stosunku do 2022 roku o 8,10 zł. Obliczano ją w oparciu o liczbę mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość. Opłata stanowi stawkę zryczałtowaną niezależną od ilości wystawionych odpadów.

Ustalono też podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny w wysokości 76,00 zł miesięcznie od jednego mieszkańca.

Głównym uzasadnieniem zmiany stawki był fakt, iż od 2020 roku system gospodarki odpadami komunalnymi znacząco przestał się bilansować. Pomimo ujemnego przyrostu naturalnego, łączna masa odpadów wytworzonych przez mieszkańców (zarówno na nieruchomościach zamieszkałych i niezamieszkałych) co roku wzrastała. Ówczesna stawka opłaty nie odzwierciedlała rzeczywistych potrzeb finansowych miasta w zakresie pokrywania kosztów systemu. Aby dochody z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami mogły pokryć wydatki z tym związane, konieczna była zmiana obecnych stawek.

Określając wysokość stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, według art. 6k ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, wzięto pod uwagę:

- 1) liczbę mieszkańców zamieszkujących daną gminę,
- 2) ilość wytwarzanych na terenie gminy odpadów komunalnych,
- 3) koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- 4) przypadki, w których właściciele nieruchomości wytwarzają odpady nieregularnie, w szczególności to, że na niektórych nieruchomościach odpady komunalne powstają sezonowo.

Ponad 94% nakładów stanowią koszty odbioru, transportu, zbierania, zagospodarowania odpadów komunalnych oraz utrzymania Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Ustalona stawka opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie przekraczała maksymalnej stawki opłat, o których mowa w art. 6k ust. 2a pkt 1 i ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tj. – 42,24 zł od osoby i stanowiła niespełna 58% regulowanej przepisami ustawy wspomnianej stawki, a podwyżka miała skutkować większymi wpływami finansowymi, które pozwolą uniknąć deficytu w kosztach funkcjonowania miejskiego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Ze względu na wzrost kosztów obsługi systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Chełm, pomimo urealnienia stawek opłat za worek i pojemnik dla nieruchomości niezamieszkałych w 2022 roku, zaistniała konieczność zmiany stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych były: podwyżka opłat za umieszczenie odpadów na składowisku (tzw. opłata

marszałkowska), wzrost minimalnego wynagrodzenia, kosztów eksploatacyjnych urządzeń, cen materiałów i skokowy wzrost cen paliw i energii.

Zmiana stawki nie spowodowała konieczności składania nowej deklaracji przez właścicieli nieruchomości, gdyż w przypadku uchwalenia nowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi prezydent miasta zawiadamia właściciela nieruchomości o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyliczonej jako iloczyn nowej stawki opłaty i danych podanych w deklaracji. Właściciele nieruchomości zobowiązani są wówczas do uiszczenia opłaty, stosując wysokość opłaty podaną w zawiadomieniu.

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która wprowadziła obowiązek segregacji odpadów komunalnych na terenie gminy, na co najmniej 5 frakcji oraz jednej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, Miasto Chełm jako jedno z pierwszych miast w Polsce, od 1 stycznia 2020 roku rozpoczęło wdrażanie nowego systemu. W 2023 roku kontynuowano gospodarkę odpadami komunalnymi opartą na systemie i regulaminie utrzymania porządku i czystości na terenie Miasta Chełm:

- 1) w wyniku rozstrzygnięcia przetargu podpisano umowę nr WDK/1/2023 z dnia 2 stycznia 2023 r. z podmiotem odbierającym odpady – Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Chełmie, na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie miasta Chełm na lata 2023 -2024,
- 2) utrzymano stawki opłaty dla nieruchomości niezamieszkałych za gospodarowanie odpadami komunalnymi, oraz zwiększono stawki dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych do 19 zł za osobę miesięcznie, co pozwoliło uniknąć deficytu w kosztach funkcjonowania miejskiego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- 3) utrzymano 10% zwolnienia z części opłaty właścicieli nieruchomości, którzy zagospodarowują bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych, a także 50% zwolnienia z części opłaty dla właścicieli nieruchomości, których dochód nie przekraczał kwoty uprawniającej do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- 4) wprowadzono zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla rodzin wielodzietnych, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Zwolnienie to wynosi 2 zł miesięcznie od każdego

mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość, wchodzącego w skład rodziny wielodzietnej.

Nie uległy zmianie miesięczne stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi - zbieranymi selektywnie - odbieranymi od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne za worek lub pojemnik o określonej pojemności i w 2023 roku wynosiły odpowiednio:

1) za worek o pojemności 60l	- 10,00 zł,
2) za pojemnik o pojemności 110l	- 18,00 zł,
3) za worek lub pojemnik o pojemności 120l	- 20,00 zł,
4) za pojemnik o pojemności 140l	- 23,00 zł,
5) za pojemnik o pojemności 240l	- 40,00 zł,
6) za pojemnik o pojemności 360l	- 60,00 zł,
7) za pojemnik o pojemności 1100l	- 176,00 zł,
8) za pojemnik o pojemności 1500l	- 240,00 zł,
9) za pojemnik o pojemności 2,2m ³	- 352,00 zł,
10) za pojemnik o pojemności 2,5m ³	- 400,00 zł,
11) za pojemnik o pojemności 5m ³	- 800,00 zł,
12) za pojemnik o pojemności 7m ³	- 1120,00 zł,

Ze względu na konieczność segregacji odpadów na co najmniej 5 frakcji, minimalna wysokość miesięcznej opłaty dla właściciela nieruchomości niezamieszkałej wynosi 50 zł.

1.4 Liczba mieszkańców

Liczba mieszkańców Miasta Chełm, według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 56 127 osób zameldowanych na pobyt stały - na podstawie danych uzyskanych z Wydziału Ewidencji Ludności i Działalności Gospodarczej Departamentu Obsługi Mieszkańców Urzędu Miasta Chełm.

Według danych Wydziału Gospodarki Odpadami Komunalnymi Departamentu Komunalnego Urzędu Miasta Chełm stan na 31 grudnia 2023 r.:

- liczba mieszkańców, wynikająca ze złożonych deklaracji – 47 259 osoby,
- liczba właścicieli nieruchomości zamieszkałych, od których zostały odebrane odpady komunalne – 6 450 osób,

- liczba właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, od których zostały odebrane odpady komunalne – 874 osób,
- liczba właścicieli nieruchomości mieszanych, od których zostały odebrane odpady komunalne – 373 osób.

Razem to 7 697 obsługiwanych nieruchomości na terenie miasta Chełm.

1.5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W roku 2023 przeprowadzono 89 czynności sprawdzających dotyczących właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w zakresie przestrzegania zasad segregacji odpadów komunalnych zgodnie z obowiązującym Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Chełm oraz weryfikacja zgodności stanu faktycznego ze złożoną deklaracją o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Odnotowano 6 przypadków, w których właściciele nieruchomości nie złożyli deklaracji lub nie zawarli umowy z podmiotem odbierającym odpady.

Dodatkowo Straż Miejska w Chełmie przeprowadziła 39 interwencji i 48 kontroli nieruchomości w zakresie nieprawidłowości związanych z gospodarką odpadami komunalnymi na terenie miasta Chełm. Wobec sprawców wykroczeń nałożono 9 grzywnien w postępowaniu mandatowym na łączną kwotę 1200 zł, udzielono 15 pouczeń i skierowano jeden wniosek o ukaranie do sądu.

Z danych uzyskanych od podmiotów podlegających Rejestrowi Działalności Regulowanej i na podstawie przekazanych sprawozdań, złożonych w internetowej Bazie Danych o Produktach i Opakowaniach oraz o Gospodarce Odpadami (BDO) o ilości odebranych odpadów w roku 2023 wynika, że właściciele posesji niezamieszkałych na terenie miasta, o ile nie są w miejskim systemie gospodarowania odpadami komunalnymi, posiadają podpisane umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z firmami świadczącymi takie usługi. Na terenie Miasta Chełm w roku 2023, z dziewięciu zarejestrowanych podmiotów, odbiór odpadów komunalnych świadczyło 6 firm i były to:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., ul. Wołyńska 57, 22-100 Chełm,
- PW Ewa Grzywna-Żmuda, Żółtańce 65 d, 22-100 Chełm,
- PW Magdalena Kicińska, Strupin Łanowy 12, 22-100 Chełm,

- KOMA Lublin Sp. z o. o., ul. Mełgiewska 11E, 20-209 Lublin,
- Gminny Zakład Obsługi Sp. z o. o. z/s Kol. Okopy, Okopy-Kolonia 49, 22-175 Dorohusk,
- ART-KOM Artur Cios Transport Drogowy i Wywóz Nieczystości Płynnych i Stałych, ul. Bukowa 12, 21-020 Milejów.

Powyższe podmioty świadczyły usługę łącznie dla 51 właścicieli nieruchomości niezamieszkałych.

1.6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg katalogu	Masa odpadów [Mg]				Razem
		MPGK	PSZOK	PW Grzywna-Żmuda	PW Kicińska	
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	406,98	33,20	0,00	0,00	440,18
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	2 671,46	83,08	0,28	0,00	2 754,82
15 01 07	Stłuczka szklana	855,70	7,52	0,00	0,00	863,22
20 01 02	Szkło	0,00	16,66	0,00	0,00	16,66
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	3 349,14	0,00	0,00	0,00	3 349,14
ex 20 01 99	Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny - popiół	595,26	0,54	0,00	0,00	595,80
20 01 99	Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny - odzież	0,00	10,52	0,00	0,00	10,52
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	29,10	327,87	10,28	0,00	367,25
20 03 01	Niesegregowane(zmieszane) odpady komunalne	9 869,58	0,00	13,38	24,62	9 907,58
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	116,88	0,00	0,00	0,00	116,88
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	328,22	376,84	0,00	0,00	705,06
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz	1,96	0,00	2,46	0,00	4,42
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego	112,04	879,48	10,16	7,66	1 009,34
17 02 01	Drewno	0,00	0,00	33,08	0,00	33,08
17 02 03	Tworzywa sztuczne	0,00	0,00	19,68	0,00	19,68
17 03 80	Odpadowa papa	3,82	10,18	0,00	0,00	14,00
17 06 04	Materiały izolacyjne - wełna mineralna	8,92	3,02	0,00	0,00	11,94

17 06 04	Materiały izolacyjne - styropian	1,98	5,92	2,30	0,00	10,20
Ogółem		18 351,04	1 754,83	91,62	32,28	20 229,77

Tabela nr 1. Ilości poszczególnych odpadów komunalnych dostarczonych z terenu miasta do Zakładu Przetwarzania Odpadów Komunalnych

Część odpadów komunalnych Spółka oddała poza Instalację Komunalną (ZPOK). Trafiły one do firm zajmujących się odzyskiem wartościowego surowca lub utylizacją na terenie całej Polski. Były to przede wszystkim odpady problematyczne typu:

- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne,
- zużyte opony,
- farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice,
- przeterminowane leki,
- baterie i akumulatory,
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć,
- tworzywa sztuczne, w tym nakrętki,
- tonery,
- zużyte igły i strzykawki po iniekcjach domowych.

Łącznie, masa tych odpadów wyniosła 100,1530Mg.

Istniejące na terenie Chełma punkty skupów zbierające wydzielone odpady komunalne w 2023 roku razem zebrały 998,8523Mg surowców wtórnych. Najczęściej zbieranym surowcem były opakowania z metali (124,5573Mg), natomiast największą masę stanowiły opakowania z papieru i tektury (770,5990Mg). Wydzielone odpady przekazywane były bezpośrednio do instalacji recyklingowych, gdzie przeważającym sposobem ich zagospodarowania był recykling lub odzysk.

Działające w mieście lub w okolicy Chełma skupy metali i makulatury, umożliwiają osiągnięcie zysków, jakimi są:

- ograniczenie ilości odpadów generowanych przez miasto,
- szansa na recykling i ponowne użycie oddanych zasobów,
- zysk ekonomiczny dla mieszkańców,
- pewność, że oddane odpady będą skierowane do odzysku.

Ponadto na terenie miasta odbywają się zbiórki elektrośmieci, odzieży używanej oraz plastikowych nakrętek, organizowane w ramach akcji edukacyjno-ekologicznych przez

organizacje pozarządowe oraz pożytku publicznego. Surowce te są zbierane poza miejskim systemem gospodarki odpadami komunalnymi.

1.7. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Masa niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych odebranych z terenu Miasta Chełm w 2023 roku wyniosła 9 920,24Mg, natomiast bioodpadów 3 795,7000Mg.

W 2023 r. składowaniu (proces D5) poddano odpady o kodzie 19 12 12, 19 05 99 oraz 19 05 03, powstałe w wyniku przetworzenia dostarczonych do zakładu odpadów. Przypadająca na Miasto Chełm (proporcjonalnie do całkowitych dostaw do ZPOK równych 20 229,77Mg) ilość zdeponowanych na składowisku pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych wyniosła:

- 19 12 12 - inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów – 65,8500Mg,
- 19 05 99 - inne niewymienione odpady – 3113,7330Mg,
- 19 05 03 - kompost nieodpowiadający wymaganiom – 1063,4180Mg.

Łącznie ilość umieszczonych na składowisku ZPOK odpadów wyniosła 4 243,0010Mg co stanowi proporcjonalnie niemal 21% wszystkich odebranych i zebranych odpadów.

Odpady o masie 3,7202Mg od podmiotów odbierających odpady komunalne spoza Chełma trafiły na składowiska w Kraśniku, Łęcznej i Włodawie.

1.8. Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Zgodnie z zapisem art. 3b ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, za rok 2023 gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej 35% wagowo.

W Mieście Chełm w 2023 roku wynosił on 25,27%.

Zgodnie z art. 3b ust. 1b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia

i recyklingu odpadów komunalnych nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne. W związku z utratą przez nie statusu odpadów komunalnych, od 2022 roku poziom recyklingu dla odpadów budowlanych nie jest wymagany w porównaniu do lat poprzednich.

1.9. Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Z dostarczonych na teren Zakładu odpadów komunalnych pochodzących z terenu miasta Chełm wytworzono 3848,0420Mg paliwa alternatywnego o kodzie 19 12 10 przekazanego do cementowni Chełm (proporcjonalnie do całkowitych dostaw do ZPOK odpadów przekazywanych na proces R12) celem przekształcenia termicznego (proces R1). Stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do odebranych i zebranych na terenie miasta Chełm odpadów komunalnych (20 229,77Mg) wyniósł niewiele ponad 19%. Odpady komunalne wytworzone na terenie miasta Chełm nie były bezpośrednio (bez wcześniejszego przetworzenia) przekazywane do termicznego przekształcenia.

2. Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona na terenie Miasta Chełm

2.1. Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Chełm

Uchwałą NR XVI/131/19 z dnia 6 listopada 2019 r. z późniejszymi zmianami Rada Miasta Chełm przyjęła Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Chełm. W Regulaminie określono zasady postępowania z odpadami komunalnymi, w tym segregowanymi. W mieście Chełm został wprowadzony następujący sposób segregacji odpadów komunalnych:

- 1) papier,
- 2) metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe – łącznie,
- 3) szkło,
- 4) bioodpady,
- 5) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- 6) popiół.

Właściciele nieruchomości powinni kierować się zasadami zmierzającymi do ograniczenia ilości powstawania odpadów komunalnych poprzez:

- 1) świadomy wybór produktów pod kątem ilości i zawartości,
- 2) wielokrotne używanie produktów i opakowań,
- 3) stosowanie odświeżania, renowacji i drobnych napraw,
- 4) unikanie produktów nienadających się do recyklingu, odzysku lub kompostowania,
- 5) unikanie produktów "nadmiernie" opakowanych.

Rada Miasta Chełm, poza uchwałami dotyczącymi bezpośrednio kształtowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi przyjęła także programy i strategie o charakterze szerszym, które swoją tematyką obejmują zagadnienia powiązane z systemem gospodarowania odpadami. Są to:

- 1) Strategia Rozwoju Miasta Chełm 2021-2030 załącznik do Uchwały Rady Miasta Chełm Nr LXX/556/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.
- 2) Uchwała Nr LXIX/547/22 Rady Miasta Chełm z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, na terenie Miasta Chełm.
- 3) Strategia Rozwoju Elektromobilności Miasta Chełm na lata 2020-2029 (załącznik do Uchwały Nr XL/318/21 RMCH z dnia 26 maja 2021r).

Zgodnie z uchwałą w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury ustalono zasady dotyczące śmietniczek:

- 1) powinny być wykonane z betonu, stali, tworzywa sztucznego i kompozytów, zabezpieczone przed korozją, w dominującej kolorystyce neutralnej (odcienie szarości, czarny i brąz) oraz zgodnie z przepisami odrębnymi, charakteryzujące się antyrefleksyjnością i odpornością na promieniowanie UV, z wyłączeniem pkt 2,
- 2) w parkach, skwerach i zieleńcach według indywidualnego projektu.

Ponadto ustalono zasady dotyczące pojemników na odpady:

- 1) powinny być wykonane ze stali zabezpieczonej przed korozją lub z tworzywa sztucznego, w kolorach charakteryzujących się antyrefleksyjnością i odpornością na promieniowanie UV,
- 2) nakazuje się zgrupowanie w gniazdach - zakaz rozproszonej lokalizacji pojedynczych pojemników przeznaczonych do segregacji,

- 3) nakaz lokalizacji w miejscach publicznych w osłonach, pod wiatami, altanami oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.

W przypadku wiat śmietnikowych i altan śmietnikowych ustalono:

- 1) powinny być wykonane w konstrukcji stalowej, drewnianej lub aluminiowej, malowane na kolor neutralny (preferowane odcienie szarości), dach płaski lub nawiązujący do otoczenia – w odcieniach szarości,
- 2) dopuszcza się wiaty murowane, a także indywidualne obiekty dostosowane architektonicznie, plastycznie i materiałowo do istniejącej zabudowy oraz osłonięte zielenią,
- 3) wiaty śmietnikowe towarzyszące budynkom, ogrodzeniom lub obiektom zabytkowym i historycznym, formą i kolorystyką muszą nawiązywać do historycznej zabudowy nieruchomości.

2.2. Zasady odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości

W 2023 roku, odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu Miasta Chełm odbierało Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, mająca swą siedzibę w Chełmie przy ulicy Wołyńskiej 57, jako wykonawca wyłoniony w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego. Umowę nr W/DK/1/2023 na lata 2023-2024 podpisano ze Spółką 2 stycznia 2023 roku.

W obszarze zabudowy jednorodzinnej miasto zostało podzielone na 8 rejonów odbioru odpadów. Każdy rejon posiadał oddzielny harmonogram wywozu odpadów komunalnych, w tym posegregowanych surowców wtórnych oraz sezonowo popiołu. W zabudowie jednorodzinnej obowiązywał system segregacji „u źródła”. System ten polegał na segregacji odpadów komunalnych bezpośrednio w miejscu ich powstania, w specjalnie oznakowanych kolorem pojemnikach lub workach.

W zabudowie wielorodzinnej zbiórka odpadów komunalnych odbywała się poprzez wyznaczone przez właścicieli nieruchomości miejsca gromadzenia odpadów komunalnych tzw. „gniazda selektywnej zbiórki odpadów”, przeznaczone do oddzielnego zbierania surowców wtórnych: metali i tworzyw sztucznych, papieru, opakowań szklanych oraz bioodpadów i/lub zmieszanych, a także sezonowo popiołu. Pojemniki rozstawione były w łatwo dostępnych miejscach. Odpady komunalne z osiedli mieszkaniowych odbierane były nie rzadziej niż raz na tydzień.

Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych odbywał się w terminach określonych harmonogramem podanym do publicznej wiadomości.

Z nieruchomości niezamieszkałych odbiór odpadów odbywał się w terminach wcześniej ustalonych albo na indywidualne zgłoszenie zapotrzebowania odbioru zgodnie z zadeklarowaną miesięczną ilością. Odpady z trzynastu Rodzinnych Ogródków Działkowych zbierane były jak z nieruchomości niezamieszkałych, według złożonych deklaracji lub podpisanych umów.

Ponadto Miasto Chełm, w ramach umowy z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chełmie, kontynuowało nieodpłatne wydawanie mieszkańcom zabudowy jednorodzinnej (w ramach ponoszonych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi) estetycznych pojemników do selektywnego gromadzenia odpadów. Do końca 2023 roku wydano łącznie 4 388 sztuk 120 litrowych pojemników na szkło, 4 465 na metale i tworzywa sztuczne o pojemności 240 litrów oraz 2 190 sztuk niebieskich pojemników na papier o pojemności 240 litrów.

Odbioru pojemników dokonać mógł każdy mieszkaniec Chełma, który złożył deklarację określającą wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami, po okazaniu dokumentu tożsamości. Podstawę przekazania stanowiła umowa użyczenia. Gromadzenie odpadów w pojemnikach miało na celu wygodę i estetykę ich segregowania oraz zwiększyło bezpieczeństwo ich odbioru i zagospodarowania. Zmniejszyło to także ilość powstałych odpadów w postaci worków przeznaczonych do segregacji.

W 2023 roku Zakład Oczyszczania Miasta działający przy spółce MPGK prowadził działalność na terenie Miasta Chełm w zakresie zbierania, odbioru i transportu odpadów komunalnych oraz prowadzenia miejskiego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W celu spełnienia warunków umowy Zakład dysponował 20 pojazdami specjalistycznymi do wywozu odpadów komunalnych oraz 2 samochodami pomocniczymi do odbioru odpadów z miejsc o utrudnionym dojeździe. W omawianym roku firma dokupiła dodatkowo 1 pojazd specjalistyczny CNG, czym zwiększyła swoją flotę do 21 pojazdów specjalistycznych, w tym 3 na CNG.

W zabudowie jednorodzinnej odpady komunalne frakcji zmieszanej w znacznej części gromadzone były w pojemnikach o pojemności od 110 l do 240 l, odpady segregowane (metale i tworzywa, szkło, popiół, odpady zielone, bio i papier) w pojemnikach o pojemności od 110 l do 240 l oraz workach o pojemności od 60 l do 120 l, a w zabudowie wielorodzinnej w pojemnikach SM 1100 l, POK 2,2 m³ i kontenerach KP-7 m³. W zależności od wielkości nieruchomości niezamieszkałej i rodzaju prowadzonej działalności odpady były gromadzone w pojemnikach 110 l, 1100 l, POK 2,2 m³ i kontenerach KP-7 m³. Ponadto mieszkańcy mogli testowo korzystać z nowo stawianych gniazd pojemników podziemnych (docelowo 7) oraz

gniastd półpodziemnych o pojemności 3 m³ i 5 m³ (docelowo 79). W 2023 roku rozdano 219 775 szt. worków do selektywnej zbiórki odpadów na nieruchomościach zamieszkałych w obszarach zabudowy jednorodzinnej.

W celu wywiązania się z zapisów umowy i zapewnienia możliwości segregacji odpadów na terenach administrowanych przez Wspólnoty i Spółdzielnie Mieszkaniowe na dzień 31 grudnia 2023 roku, na terenie Miasta Chełm rozstawionych było 721 pojemników do selektywnej zbiórki odpadów frakcji metale i tworzywa, papier oraz szkło.

Ponadto raz na kwartał odbywał się odbiór odpadów wielkogabarytowych, natomiast w okresie od 1 października do 30 kwietnia – popiołu.

Dodatkowo Spółka utrzymywała w konserwacji i odbierała odpady „problematyczne” z:

- 51 pojemników typu „foka” rozstawionych w aptekach i przychodniach zdrowia w celu umożliwienia mieszkańcom pozbycia się przeterminowanych, bądź niewykorzystanych leków,
- 51 pojemników na zużyte baterie i akumulatory. Pojemniki tego typu rozstawione były w szkołach i placówkach wychowawczo-oświatowych.

Na terenie Miasta Chełm funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) ul. Bielawin 5 (teren bazy Zakładu Oczyszczania Miasta), obsługiwany w ramach umowy przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Chełmie.

Właściciele nieruchomości zamieszkałych w ramach złożonych deklaracji mogli nieodpłatnie przekazywać do PSZOK następujące rodzaje odpadów komunalnych:

- 1) papier i tektura,
- 2) metale,
- 3) tworzywa sztuczne,
- 4) opakowania wielomateriałowe,
- 5) szkło opakowaniowe,
- 6) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- 7) popiół,
- 8) odpady kuchenne,
- 9) odpady zielone,
- 10) drewno i opakowania z drewna,
- 11) przeterminowane leki,
- 12) przeterminowane chemikalia i opakowania po nich,

- 13) zużyte baterie i akumulatory,
- 14) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 15) zużyte opony,
- 16) odpady budowlane i rozbiórkowe,
- 17) stłuczka szklana, a także szkło okienne, szkło z witryn, półek meblowych oraz inne płaskie,
- 18) zużyte igły i strzykawki,
- 19) odpady tekstyliów i odzieży,
- 20) odpady inne niebezpieczne.

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych mogli natomiast nieodpłatnie pozostawić:

- 1) papier,
- 2) metale,
- 3) tworzywa sztuczne,
- 4) opakowania wielomateriałowe,
- 5) szkło.

Ponadto odpłatnie Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przyjmował:

- 1) papę,
- 2) wełnę mineralną,
- 3) styropian budowlany,
- 4) tworzywa sztuczne powstałe przy demontażu elementów pojazdów mechanicznych.

W 2023 roku mieszkańcy Miasta Chełm dostarczali odpady do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych 7859 razy. Łączna ilość odebranych odpłatnie i nieodpłatnie odpadów komunalnych oraz odpadów problematycznych wynosiła 1 856,0660Mg.

3. Podsumowanie i wnioski

1. Jak wynika z przeprowadzonej analizy w zakresie zbiórki i odbioru odpadów oraz stosowanych metod zagospodarowania system gospodarki odpadami komunalnymi w Chełmie spełnia aktualne wymogi prawne, pomimo braku uzyskania wymaganego ustawowo (35%) poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych – 25,27%.

2. Na terenie miasta funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oraz działają punkty skupów surowców wtórnych. Ponadto ukończono budowę nowego miejskiego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.
3. Problemem wpływającym na koszty systemu jest zmniejszenie liczby mieszkańców. Jak wynika ze złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nastąpiło zmniejszenie z 47 914 osób w roku 2022 na 47 259 w roku 2023. W tym samym okresie liczba osób zameldowanych zmniejszyła się dwukrotnie:
 - 2020 r. - 59 180,
 - 2021 r. - 58 058,
 - 2022 r. - 57 044,
 - 2023 r – 56 127.
4. Mimo możliwości odbioru odpadów komunalnych, zdarzają się przypadki podrzucania odpadów zmieszanych pod ogólnodostępne miejsca gromadzenia odpadów wysegregowanych. W 2023 roku nie stwierdzono długotrwałych „dzikich” wysypisk. W przypadku stwierdzenia przez Straż Miejską większych skupisk odpadów na prywatnych działkach, na bieżąco likwidowano miejsca w ramach działań utrzymywania porządku i czystości na terenie miasta, a właścicieli ukarano i obciążono kosztami.
5. Dla polepszenia organizacji systemu odbioru odpadów należałoby wykonać poniższe zadania:
 - a) kontynuacja zakupu pojemników do odbioru odpadów komunalnych dla gospodarstw domowych w zabudowie jednorodzinnej, w tym zakup 1000 szt. pojemników w kolorze niebieskim do selektywnej zbiórki papieru, w kolorze żółtym do selektywnej zbiórki metali i tworzyw sztucznych oraz w kolorze zielonym do selektywnej zbiórki szkła, oznaczonych dodatkowo napisem „Miasto Chełm”, by zapewnić pojemniki dla około 90% nieruchomości jednorodzinnych – zejście w zabudowie jednorodzinnej ze zbiórki w systemie workowym,
 - b) dostosowanie istniejących gniazd do selektywnej zbiórki odpadów w zabudowie wielorodzinnej składających się z 5 pojemników do nowych warunków wynikających z uchwały krajobrazowej.
 - c) utworzenie punktu napraw i ponownego użycia przy PSZOK,
 - d) prowadzenie edukacji ekologicznej nie tylko dla dzieci, ale też dla seniorów, w tym unikanie produktów nienadających się do recyklingu, odzysku lub kompostowania,

- a w szczególności zachęcanie mieszkańców do zakładania przydomowych kompostowników,
- e) propagowanie wśród mieszkańców oddawania surowców wtórnych do punktów skupu lub korzystanie z punktów napraw,
 - f) kontynuacja opracowania mapy mobilnej miejsc gromadzenia odpadów właściwych dla danego mieszkańca oraz punktów związanych z gospodarowaniem odpadami w mieście, w tym nowo wybudowanych gniazd pojemników podziemnych i półpodziemnych oraz lokalizacji koszy ulicznych.

Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Miasto, zgodnie z przyjętą uchwałą, organizuje odbiór odpadów komunalnych zarówno z nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy, jak i z nieruchomości na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne. Organizowany w ramach Systemu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (SGOK) system zbiórki i odbioru odpadów spełniał dotychczas ustawowe poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia. Skuteczność selektywnej zbiórki w ostatnich latach wyraźnie wzrastała (a tym samym udział odpadów zmieszanych spadał).

Kluczowym zastrzeżeniem w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych jest brak zagospodarowania selektywnie zbieranych bioodpadów w procesie recyklingu (brak posiadania odpowiedniej infrastruktury pozwalającej prowadzić recykling organiczny).

Drugim obszarem SGOK przyczyniającym się do uzyskiwania niezadowolających efektów w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu surowcowego to wciąż nie do końca wykorzystany potencjał selektywnej zbiórki odpadów – obecnie realizowany głównie w dwóch procesach: jako przygotowanie paliwa (RDF/pre-RDF) do odzysku energii, lub jako odzysk na składowisku (umieszczanie odpadów na składowisku inne niż składowanie). Łącznie odzysk i przygotowanie od odzysku na poziomie Miasta Chełm, wg dokonanych obliczeń, stanowiło ok. 21% ogółu metod finalnego zagospodarowania odpadów komunalnych wytwarzanych na poziomie Miasta, z czego większość (15 punktów procentowych) stanowił przygotowanie do odzysku energii (produkcja RDF/pre-RDF).

Zważywszy, że osiągnane obecnie efekty w gospodarowaniu odpadami komunalnymi w Chełmie, pomimo, że dotychczas wystarczające, są odległe od oczekiwanych celów na lata przyszłe – SGOK wymaga wdrożenia szeregu działań rozwojowych i zwiększających efektywność gospodarowania.

W obszarze zagospodarowania (przetwarzania) odpadów w instalacjach racjonalnym i w dużej mierze koniecznym jest zagwarantowanie przetwarzania selektywnie zbieranych bioodpadów w instalacji recyklingu organicznego.

Zagwarantowanie przetwarzania selektywnie zbieranych odpadów surowcowych (PMTS) w instalacjach rozsortowujących w celu maksymalizacji przygotowania takich odpadów do recyklingu (przy dzisiejszym stanie rozwoju technologii – głównie do recyklingu materiałowego, w przyszłości prawdopodobnie również do recyklingu chemicznego).

W zakresie odpadów nie kwalifikujących się do recyklingu organicznego ani recyklingu materiałowego (tj. pozostałości z sortowania, frakcje palne z odpadów zmieszanych) – zagwarantowanie efektywnego odzysku energii (termiczne przekształcanie z odzyskiem energii, być może w przyszłości powiązane z recyklingiem chemicznym); tym samym poszanowanie dyspozycyjnej przestrzeni na składowanie odpadów (która z biegiem czasu będzie coraz mniej dostępna).

Aby Miasto mogło sprostać stawianym wymaganiom na kolejne lata wynikającym z Pakietu gospodarki cyrkularnej celowe staje się podjęcie przygotowań do realizacji trzech kluczowych inwestycji strategicznych w postaci budowy kompostowni, gruntownej modernizacji Zakładu Przetwarzania Odpadów Komunalnych czy też powstania Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów.

W zakresie transportu odpadów komunalnych koniecznym do przeprowadzenia działaniem jest także dostosowanie floty pojazdów samochodów MPGK do wymogów wynikających z Ustawy o Elektromobilności (wg aktualnych przepisów Ustawy o Elektromobilności od 1 stycznia 2025 r. 30% floty pojazdów samochodowych obsługujących SGOK Miasta winno spełniać wymogi dotyczące elektromobilności – wymaga to zakupu lub wynajmu przez podmiot odbierający odpady dodatkowych pojazdów zasilanych CNG, lub pojazdów elektrycznych). W tym popularyzacja pojazdów dostosowanych do zbiórki kilku równocześnie frakcji (wielokomorowych)

Należy zauważyć, że w obszarze zbierania i odbierania odpadów komunalnych szereg uwarunkowań wpływających na efektywność systemu będzie zależne od decyzji podejmowanych na poziomie ogólnokrajowym (np. funkcjonowanie systemu kaucyjnego opakowań) – tj. szereg uwarunkowań będzie niezależne od Miasta.

W dniu 12 września 2023 r. ogłoszono w Dzienniku nową ustawę z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1852), której celem jest wdrożenie do polskiego porządku prawnego postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na

środowisko (tzw. „Dyrektywy Plastikowej”, „Dyrektywy SUP” – ang. single-use plastics) oraz wdrożenie (przynajmniej fragmentaryczne) ogólnie pojętych zasad rozszerzonej odpowiedzialności producenta („ROP”). Ww. nowelizacja ustawy wprowadza m.in.:

- 1) system kaucyjny,
- 2) minimalne poziomy selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych,
- 3) nowe obowiązki podmiotów uczestniczących w systemie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi,
- 4) modyfikuje obowiązki dotyczące informowania konsumentów o systemie zwrotu opakowań oraz prowadzenia ewidencji i sprawozdawczości,
- 5) zmienia przepisy o opłacie produktowej, □ określa sankcje za działania naruszające i zaniechania w zakresie zmodyfikowanych i wprowadzonych ustawą obowiązków.

Szczególnie wprowadzenie zasad systemu kaucyjnego może mieć znaczący wpływ na funkcjonowanie i osiągnięte efekty SGOK. Zgodnie z finalnie przyjętymi przepisami, system kaucyjny objąć ma następujące rodzaje opakowań:

- 1) jednorazowe butelki z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do 3 litrów;
- 2) opakowania szklane na napoje wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5 litra;
- 3) puszki metalowe o pojemności do 1 litra.

System kaucyjny obowiązywać ma od 1 stycznia 2025 r.

Z up. Prezydenta Miasta Chełm
Ziemowit Nowosad
Dyrektor Departamentu Komunalnego